

Sammanhang

Både kvinnor och män drabbas av väpnade konflikter, som offer för våld eller för ekonomiska effekter. Kvinnor utgör en stor del av civilbefolkningen och drabbas därmed särskilt hårt av konflikter eftersom de löper högre risk att utsättas för sexuella övergrepp, människohandel, fördrivning och slaveri. På grund av att de är mer socialt sårbara drabbas kvinnor och flickor ofta av särskilda former av våld vars konsekvenser är påtagliga även efter det att kriget tagit slut (exempelvis önskad graviditet efter våldtäkt och högre risk för sexuellt överförbara sjukdomar). Sexuellt våld används ofta som ett krigsinstrument i väpnade konflikter. Kvinnor bidrar i hög grad till freds- och återuppbyggnadsaktiviteter efter väpnade konflikter och spelar en viktig roll inom konfliktlösning.

EU:s handlingsplan för jämställdhet och kvinnors egenmakt i utvecklingssamarbetet (2010–2015)

- Betonar nödvändigheten av att förse kvinnor i väpnade konflikter med långsiktigt skydd.
- Framhäver vikten av att stödja kvinnors deltagande i fredsbyggande insatser och i återuppbyggnad efter konflikter.
- Efterfrågar åtgärder för att öka kvinnors politiska deltagande.

Europeiska unionens råd: Övergripande strategi för EU:s genomförande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 om kvinnor, fred och säkerhet

- Utvärderar framstegen när det gäller att skydda kvinnor och stärka deras ställning i samband med och efter konfliktsituationer genom användning av särskilda indikatorer.

Europaparlamentet

- Parlamentet påminner om vikten av att systematiskt ta upp mänskliga rättigheter och jämställdhetsaspekter i alla faser av insatserna inom GSFP (resolution den 10 mars 2010 om genomförandet av den europeiska säkerhetsstrategin och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP)).
- I FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 (2000) och 1889

(2009) om kvinnor, fred och säkerhet behandlas utbildning av utstationerad personal.

- Europaparlamentet betonar vikten av att resolutionen genomförs på rätt sätt (resolution av den 25 november 2010 om tioårsdagen för FN:s säkerhetsråds resolution 1325 (2000) om kvinnor, fred och säkerhet).
- Parlamentet betonar vikten av kvinnors deltagande i fredsprocesser samt militära och civila fredsbevarande insatser, och konflikternas konsekvenser för kvinnor (resolution den 2 februari 2012 om kvinnors situation i krig).

De strategiska målen i Pekingplattformen och EU:s indikatorer

- E.1** Öka kvinnors deltagande i konfliktlösning på beslutsfattande nivå och skydda kvinnor som lever i en miljö präglad av väpnade konflikter och andra konflikter, eller under utländsk ockupation.
- E.2** Minska onödigt höga militära utgifter och kontrollera tillgången till krigsmateriel.
- E.3** Främja icke-våldslösningar av konflikter och minska kränkningar av mänskliga rättigheter i konfliktsituationer.
- E.4** Stödja kvinnors bidrag till att främja en fredskultur.
- E.5** Tillhandahålla skydd, hjälp och utbildning till flyktingkvinnor, andra fördrivna kvinnor i behov av internationellt skydd och kvinnliga internflyktingar.
- E.6** Tillhandahålla stöd till kvinnor i kolonier och icke självstyrande områden.

Under det franska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd föreslogs och godkändes fyra indikatorer för att övervaka genomförandet inom detta område. Indikatorerna mäter dels i vilken utsträckning diplomat- och försvarspersonal samt fredsbevarande personal bevakar området, dels personal och finansiella resurser som avsätts för att förstå och stärka kvinnors ställning i väpnade konflikter. Den sista indikatorn mäter andelen kvinnor respektive män av asylsökande.

Databasen Kvinnor och män i EU – fakta och siffror, som upprättats av Europeiska jämställdhetsinstitutet, innehåller de senaste uppgifterna och den senaste informationen på området. Databasen finns på <http://eige.europa.eu/content/women-and-men-in-the-eu-facts-and-figures>

Kunskaper från EU-övergripande uppgifter

Kvinnor är underrepresenterade inom diplomatikår och militär

De flesta rapporter och uppgifter som tillhandahålls av medlemsstaterna pekar på en allvarlig brist på kvinnor inom diplomatiska beskickningar, EU-delegationer, FN:s fredsbevarande insatser och i beslutsfattande ställning inom diplomatikår och militär. År 2011 uppgick andelen kvinnor som deltog i FN:s fredsbevarande insatser till endast 6 procent i 21 medlemsstater. I sju medlemsstater deltog inga kvinnor i fredsbevarande insatser.

Sammanlagt lämnade 17 medlemsstater information om personal som deltar i uppdrag inom ramen för den europeiska säkerhetsstrategin och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). Den genomsnittliga andelen kvinnor i personalen var endast 2 procent. De könsuppdelade uppgifterna som samlades in under 2012 om GSFP-personal inom civila uppdrag visade att kvinnor endast utgör 25 procent av personalen. I de 18 medlemsstater som tillhandahöll information om antalet kvinnliga chefer för diplomatiska beskickningar var den genomsnittliga andelen 17 procent.

Otillräcklig utbildning i jämställdhetsfrågor i konfliktdrabbade och bräckliga stater

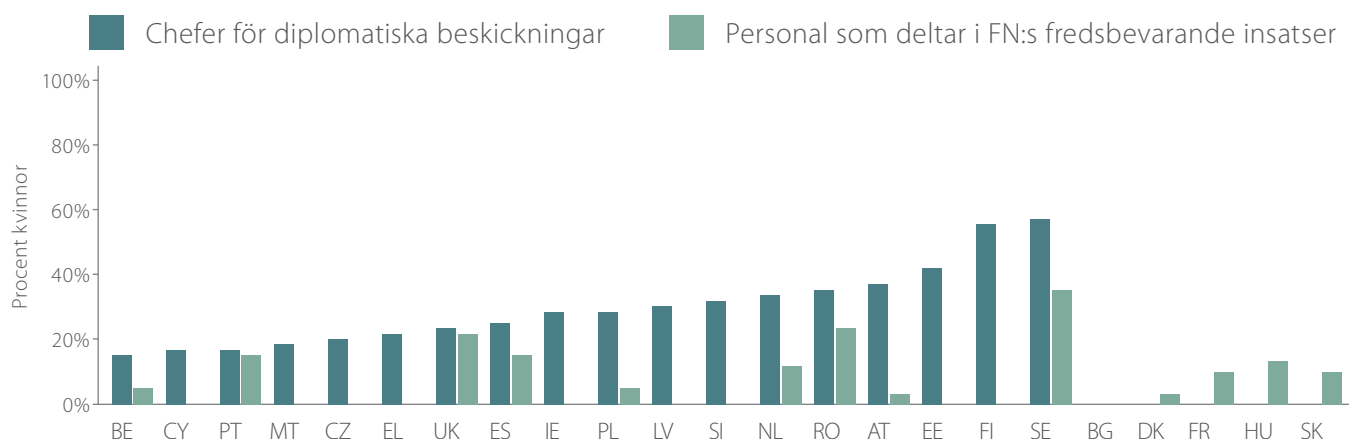
Inom ramen för främjandet av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 beaktade flera ordförandeskap för Europeiska unionens råd vikten och behovet av utbildning bland GSFP-personal. De senaste tillgängliga uppgifterna som tillhandahölls 2008–2009 om diplomatpersonal, civilanställda och militär personal som är anställda av EU-medlemsstater samt militär- och polispersonal som deltar i FN:s fredsbevarande insatser och GSFP-uppdrag visade att man inte anordnade utbildning i jämställdhetsfrågor i tillräcklig utsträckning. Särskild utbildning i jämställdhetsfrågor för diplomatpersonal genomfördes endast i åtta medlemsstater, men det saknades tydlig information om andelen kvinnor och män som deltog.

Låg andel bistånd till jämställdhetsfrågor i bräckliga stater

Under 2009 och i början av 2010 anslog EU-medlemsstaterna omkring 200 miljoner euro till frågor kopplade till kvinnor, fred och säkerhet. En miljard euro anslogs till frågor relaterade till jämställdhet globalt. EU:s institutioner och delegationer bidrog med 165 miljoner euro till finansieringen av projekt med direkt inverkan på jämställdhet och kvinnors rättigheter. Nästan en tredjedel av denna finansiering ägnades åt verksamhet kopplad till genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325. Uppgifterna visade att omkring 28 procent av de totalt 67 miljoner euro som ägnats åt reformer av säkerhetssektorn och nedrustning, demobilisering och återintegrering var kopplade till verksamhet som är särskilt inriktad mot kvinnor.

OECD:s kommitté för utvecklingsbistånd (DAC) ger information om stöd som anslås till jämställdhet i bräckliga och konfliktdrabbade situationer för perioden 2007–2008.

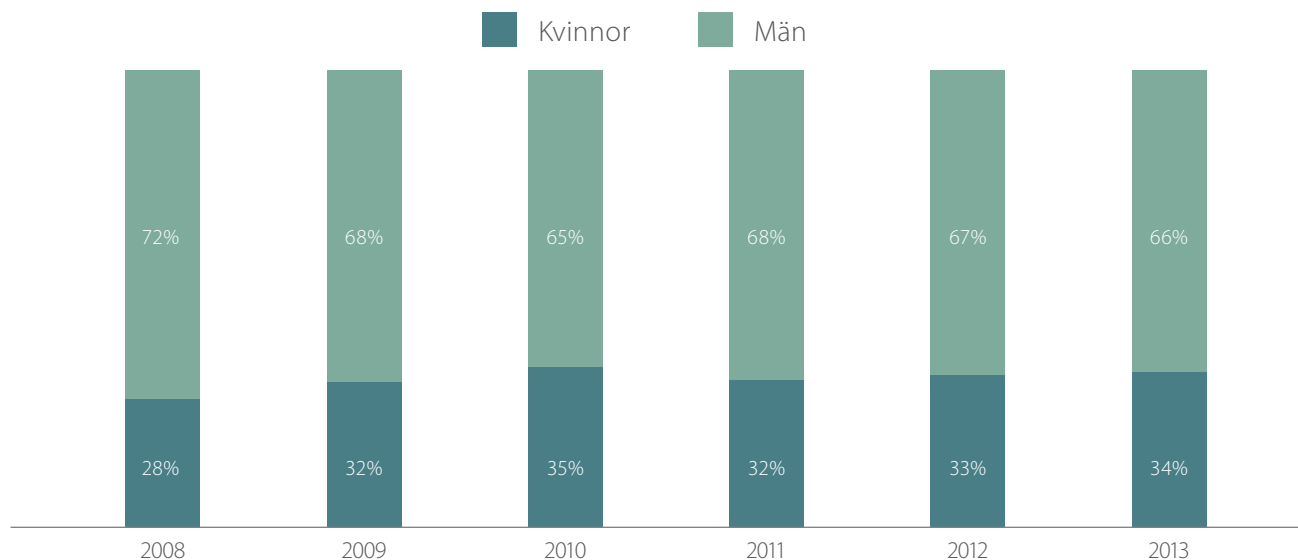
PROCENT KVINNOR BLAND CHEFER FÖR DIPLOMATISKA BESKICKNINGAR OCH PERSONAL SOM DELTAR I FN:S FREDSBEVARANDE UPPDRAG, 2011

Källa: Europeiska rådet, rapport om EU-indikatorer för den övergripande strategin för EU:s genomförande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 om kvinnor, fred och säkerhet, 2011.

PROCENT KVINNOR AV ASYLSÖKANDE INOM EU, 2008–2013

Källa: Eurostat, beslut om asylansökningar och vidarebosättning.

Rapporten "Stöd för jämställdhet i bräckliga och konflikt-drabbade stater" visar att jämställdhet är ett huvudmål eller viktigt mål i nästan en tredjedel av DAC-medlemmarnas stöd till bräckliga stater. Emellertid var endast 19 procent av stödet till bräckliga stater från EU:s institutioner inriktat mot jämställdhet. Endast 20 procent av det stöd som anslås till freds- och säkerhetssektorn har en jämställdhetsdimension och endast 38 procent av alla DAC-medlemmar har ett jämställdhetsmål för stöd som anslås till regeringssektorn i bräckliga stater.

Ökat antal kvinnor bland asylsökande

Enligt Eurostat ökade andelen kvinnor som söker flyktingstatus mellan 2008 och 2012 (från 28 procent år 2008 till 34 procent år 2013). Det har även skett en ökning av antalet nya asylansökningar från kvinnor (när den

första asylansökan registreras) från 30 procent år 2008 till 35 procent år 2012. Trots denna ökning utgör männen fortfarande nästan två tredjedelar av de asylsökande i EU.

Det har skett en ökning av antalet beslut om flyktingstatus i takt med det växande antalet asylsökande som lämnat in en ansökan. Mellan 2008 och 2012 nära nog fördubblades antalet beslut kopplade till kvinnors asylansökningar (från 59 730 till 95 875). Proportionellt sett har antalet positiva beslut om kvinnors asylansökningar ökat mer än antalet positiva beslut om mäns asylansökningar. Dock har andelen kvinnor som beviljas flyktingstatus minskat under de senaste åren: år 2010 utgjorde kvinnor 40 procent av dem som fick positiva beslut medan de endast utgjorde 34 procent år 2012.

Användbara initiativ:

I syfte att öka kvinnors deltagande i fredsbevarande uppdrag utstationerade Österrike en expert på jämställdhetsfrågor till ett fredsbevarande uppdrag i Kosovo för att agera rådgivare till befälhavaren. Sedan 2010 har sex tjänstemän från försvarsdepartementet utbildats till rådgivare i jämställdhetsfrågor. I Belgien infördes detta mål i den andra nationella anpassningsplanen. Det innebar ett steg framåt när det gäller ökad representation av kvinnor i internationella organisationer och uppdrag som utförs av den belgiska diplomatkåren och militären.

Kvinnors bidrag till en fredskultur främjades genom den strategiska regionala konferensen "Kvinnor inom fredsbyggande insatser: tillgång till rättvisa i länder där det har rått konflikter" i Kroatien. Cypern byggde ett mångkulturellt center för kvinnor för att föra samman kvinnor från olika samhällsgrupper och främja jämställdhet, försoning och fred. Finland finansierar för närvarande ett treårigt projekt, FN:s högnivåseminarium om jämställdhet och inkluderande medlingsprocesser, vars syfte är att öka de rådgivande insatserna i fredsprocesser genom att främja kvinnors effektiva deltagande i fredsavtal. Nederländerna stödde tusentals kvinnoorganisationers arbete genom programmet "Funding Leadership and Opportunities for Women (FLOW)" inom ramen för den andra handlingsplanen för resolution 1325. Det tyska federala ministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling (BMZ) genomförde specifika program i Burundi, Colombia, Guatemala och Nepal för att integrera kvinnor i alla faser av konfliktförebyggande och konflikthantering och för att skydda kvinnor och flickor från sexuellt våld och våldtäkt i väpnade konflikter.

FRAMSTEG OCH HINDER PÅ OMRÅDE E: KVINNOR OCH VÄPNADE KONFLIKTER

FRAMSTEG	HINDER
• Det politiska engagemanget för utbildning i jämställdhetsfrågor och kvinnors rättigheter för personal som ingriper i konfliktdrabbade områden har stärkts. • Kvinnors deltagande i fredsbevarande insatser har ökat.	• Åtagandena när det gäller utbildning i jämställdhetsfrågor är fortfarande bristfälligt genomförda och sker endast i liten skala. • Diplomatiska beskickningar och delegationer fortsätter att vara mansdominerade. • Endast en låg andel av EU:s stöd till bräckliga stater är specifikt inriktat på kvinnor. • Inom EU är det högre sannolikhet att män är asylsökande än att kvinnor är det och därmed mer sannolikt att män beviljas flyktingstatus.

Vägen framåt för EU

- Förbättra den nuvarande kunskapsnivån när det gäller jämställdhetsfrågor hos personalen och uppnå en jämnare fördelning mellan kvinnor och män inom diplomatkår och militär.
- Integrera ett jämställdhetsperspektiv i förfaranden och rutiner och öka kunskapen om jämställdhetsfrågor hos företrädare för den personal inom EU:s och medlemsstaternas förvaltningar som hanterar militär- och diplomatpersonal.
- Stärka insatserna för en jämn könsfördelning i diplomatkår och militär.
- Förbättra kvalitet och fördelning av utlandsbistånd genom ökad synlighet och kunskap om kvinnors behov och särskilda sårbarhet i konflikter (exempelvis könsrelaterat våld).
- Införliva ett jämställdhetsperspektiv och ett perspektiv inriktat på mänskliga rättigheter för kvinnor som avgörande komponenter i processen att hantera och behandla asylansökningar.

MISSING TRANSLATIONS

European Institute for Gender Equality (EIGE)

The European Institute for Gender Equality (EIGE) is the EU knowledge centre on gender equality. EIGE supports policy-makers and all relevant institutions in their efforts to make equality between women and men a reality for all Europeans and beyond by providing them with specific expertise and comparable and reliable data on gender equality in Europe.

More information: <http://eige.europa.eu>

The Resource and Documentation Centre (RDC) of the European Institute for Gender Equality is an innovative and practical tool developed to assist in locating key resources on gender equality, to facilitate the exchange of knowledge among those with an interest in gender equality policies and practices and to offer an online space for discussion and debate.

More information: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Contact information:

European Institute for Gender Equality
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITHUANIA
Tel. +370 5 215 7444, Tel. +370 5 215 7400

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9493-274-7
doi:10.2839/77657
MH-04-15-022-SV-N